

Цвета Великова

Аурелиу Бусуйок

Да даеш срещу луната

За внучката Санда,
приятелка на Енрике,
написах с любов тази книга

БЕЛЕЖКА НА ИЗДАТЕЛЯ

С особено удоволствие, но и със сериозни колебания предоставям на вниманието на читателската аудитория настоящата книжка.

С особено удоволствие, защото лично аз, докато четях тези страници, се забавлявах, да не кажа дори, че бях завладян.

Със сериозни колебания, защото...

Защото... Защо ли?...

Трудно ми е да дам кратък и съдържателен отговор, без да направя малък преглед на обстоятелствата, поради които се сдобих с ръкописа, който сега държите в ръце отпечатан.

Беше ми връчен като особено рядка вещ от наш виден филолог, който днес се намира в друга страна, способна да му предложи работни условия, каквито ние не сме в състояние (или не искаме!) да му осигурим.

- Това е личният дневник на моя дакел - ми каза той.
- Чий?!!
- На ловното ми куче. Дакел. Някои го наричат и "дакс". Идва от немското "даксхунд".
- Добре, ама аз...
- Разбирам те. И при все това става дума точно за неговите записки. Записките на дакела.

За да не преразказвам един дълъг диалог, достоен за пиеса на театъра на абсурда, ученият по стечение на обстоятелствата, описани впрочем в книгата, се сдобил с дневника и решил да го преведе. В резултат на едни други обстоятелства не успял да реализира втория етап, т.е. публикуването.

- Разбираш ли, никога в живота си не съм твърдял нещо, които да не мога да подкрепя с доказателства. В случая нямам такива.

Съгласих се да прочета ръкописа в случай, че ме наеме да го публикувам, запазвайки обаче анонимността на този, който ми го е предоставил. Спазвам точно желанието на приятеля (беше голям бонвиван, който, за разлика от мнозина сред нас, е свършил някаква работа чрез науката! Много жалко, че го изгубихме!) и го отбелязвам като преводач с псевдонима – прякора, който му е дал дакелът Енрике – "Дебелака".

Що се отнася до жанра, към който би трябвало да се причисли книгата – фикция или соцреализъм - оставям решението на дилемата на усмотрението на великата читателска аудитория...

Разделението на книгата по глави заслуга на преводача, а кратките (и вероятно не твърде добри!) обяснителни бележки под всяка глава са “дело” на издателя.

ПЪРВА ГЛАВА,

*в която авторът набелязва
определени насоки, които не следва;
поставя някои проблеми, които не
разрешава и полемизира със
собствената си особа*

През изминалите дни Дебелака, моят стопанин (така си мисли той!), бърбореше с ентузиазъм пред един приятел:

- Ех, господине, не можеш да си представиш какво щастие, какво морално удовлетворение е да знаеш, че имаш до себе си в продължение на шестнадесет-осемнадесет години едно дете на две-три годинки! Защото това е максималното интелектуално ниво, което може да достигне едно породисто куче, в дадения случай – дакелът в краката ми. Представяш ли си? В продължение на двадесет години едно бебенце, което не расте, не ти иска пари за да ходи по жени, не те праща за зелен хайвер, въпреки главоболията около смяната на памперси, да!, но невинно и чисто, откровено до глупост и готово да се жертва! Ех, приятелю, виж как ни слуша, разбира, че говорим за него, макар и думичка да не схваща, но няма не е в това очарованието? Това е идеалният тип събеседник: никога не ти противоречи, не ти излиза с безумните си идеи, истински балсам за душата и защо да не го признаем – за самолюбие...

И всичките тези врели-некипели в мое присъствие!

Наистина, когато Дебелака си покаже рогата, не можеш лесно да го спреш – половината думи, които изрича, са безсмислени – и не си взима поука и от най-глупавите ситуации, в които изпада заради страстта си да се слуша как говори. Неотдавна на пазара, когато съвсем случайно го блъсна един наконтен африканец и веднага му каза “Айм сори!”, не намери какво по-добро да каже освен да се провикне към тълпата: “Гледайте, хора, страната се напълни с цигани!”, на което му бе отговорено на перфектен румънски със: “Сър, на циганин приличате Вие, аз съм малко по-мургав!”

И след всичко това да си позволи подобна тирада в мое присъствие!

Почувствах остра нужда да се изпишкам на обувките му, но ме спря мисълта, че госпожа Тинкуца може да ми се разсърди – прекалено благородно създание е, за да ѝ цапам къщата.

Задоволих се да се оттегля в стаята на Санда, сега тя ходи на училище и по-рядко се отбива у нас, но доброто настроение беше отишло по дяволите и дълго време не можах да заспя.

Чуй го ти само! Интелект на две-три годишно дете!

Ама къде си видял, ти, академико, човешко отроче на три години да се пъхне като лудо в леговището на лисугер, преминал през всички изпитания на живота, със зъби, остри като бръснач (погледни пак приклада на пушката, ако си забравил!) и да ти го поднесе на тепсия? (Не успя да го уцелиш нито веднъж от пет опита, но това си е твой проблем!) Къде си видял, ти, бебенце на три години да чуе котката на покрива през седем етажа, колкото са над нас? Или да надуши изгорялата ти пържола от първия етаж?... Добре, казваш, че всичко това има връзка с естественото съвършенство на сетивата и с инстинкта, добре – така да е! Обаче къде си видял, ти, че да ми го покажеш, дете на три години, което да те дърпа за крачола, когато хванеш кюфтето с ръце или си човъркаш зъбите с вилицата? И няма никакво значение, че се правиш на ударен и викаш: “ Ей, не се насити тоя помияр!” – важното е, че се опитвам да те направя човек.

Или познаваш ли тригодишно дете, което да пише?

(Всъщност това е моята тайна и нека си остане такава...)

Но дори и ти признаваш, прочетох в една твоя по-стара автобиография, че си се научил да пишеш едва на дванадесет години, и ако не били дошли болшевиките, си щял да си останеш селяндур... Не знам кои са тия болшевики, ама по-добре да не са идвали – сега нямаше да си бърбриш с тоя твой приятел, за да се подиграваш на друг приятел.

Обиден съм, Дебелако!

Ех, да ми беше дала природата покрай всичките таланти, с които съм надарен, и едни гласни струни, да ти изтърся в лицето мислите, които излагам тук!

Но велик е Всевишният: може би ще дойде ден...

Виждам, че пак почвам с оплакванията и оправданията, а това е сигурен знак за неувереност. Дебелака, накратко, когато ме разхожда в продължение на два часа привечер, т.е. ме държи на каишка под масата в двора на заведението, където смуче бира с други дебелаци от неговата порода и после се връща вкъщи вонящ на алкохол, гледа благоверната си право в укорителните очи и заявява с особена безочливост:

- Знаеш ли, Тинкуце, т'ва магаре се отскубна от каишката ... Търсих го из целия квартал (в този момент се навежда, за да ме дръпне за ухото и изхълцва). Милият той, мислех, че няма да го намеря.

И ме поглежда сякаш иска да съм му свидетел. Не успява да убеди съвсем госпожата, а на мен ми иде да си забия зъбите в дебелия му задник.

Или може би това е правилният път, а не моите колебания и принципи?

По дяволите, от всичко това в главата ми е пълна каша, ако бях останал при мама поне още един месец, мисля, че щях да се чувствам много по-приятно дори и около този лицемер!

А каква изискана жена е госпожата! Казва с усмивка:

- Ти прави каквото искаш, но се грижи за момчето, не го тъпчи повече с кебапчета. Ще развие цирроза от толкова пипер.

Е, не, тук не е права: луд съм по националните ястия, а с цирроза да плаши останалите...

Госпожата се оттегля с усмивка в стаята си, а Дебелака се хили тъпо:

- Изглежда, че тая жена не ни вярва много-много, Енрике.

Така е, Дебелако, учен си, ама хич не умееш да лъжеш.

А какво ли изобщо умееш ти?

Не напразно те нарекох "Дебелака". С вид на круша-масловка (обожавам ги по време на коледните пости!), със свинските си очички зад опушените стъкла на очилата и с рамене два пъти по-тесни от задника не разбираш от друго освен да седиш на бюрото или опънат на дивана с нещастните ти книги и бумаги, а ако трябва да се захванеш с нещо сериозно, по-добре да се откажеш.

Спомням си деня, когато Тинкуца (понякога си позволявам тази фамилиарност, толкова си я обичам!) те помоли да заковеш на стената новия ѝ гоблен. И сега още се превивам от смях, като се сетя за крайния резултат – два осакатени пръста, четиридесет окончателно повредени пирона и също толкова дупки в стената, готова да поддаде всеки момент...

Колко кофи с мазилка изхвърли на боклука?

Колко пъти след това се пазари с бояджията, на когото така или иначе плати двойно?

И колко окаян и смешен изглеждаше, когато се опита да хвърлиш вината върху мен, сякаш аз съм дърпал рамката в най-важните моменти!

Браво!

Как иначе щях да ти обърна внимание, че дясната част е с поне половин метър по-надолу от лявата?

Все пак ще съм доста пристрастен, ако наблегна само на недостатъците му.

Има си и добри страни.

Няколко.

На първо място – той е ловец.

Да, Дебелака! И не случаен ловец, а страстен, макар да мога да запиша в актива му само два пъдпъдъка плюс ония, умрелите от страх, една овца, купена на място срещу солидна сума пари, два удара зад гърба и една лисица. Но това с лисицата си е цяла история, на която пак ще се върна.

Въпреки че не е голям стрелец (затваря си и двете очи, когато стреля!), не му се сърдя толкова за двете сачми, които получих в задника – бяхме на лов за пъдпъдъци, област, за която не сме подготвени нито той, нито аз, така че шансът бе на страната на пъдпъдъка, който вероятно и днес си е жив, но беше и

на моя страна – пушката беше заредена с няколко много дребни сачми. Вместо това при лова на лисици, където и двамата сме велики, реших да обърна по-голямо внимание на посоката, в която ще държи пушката, отколкото на страшните зверове. Но това е друга история...

На второ място – обича ме.

Некомпетентен, но искрен левак. Защо иначе ще ми доверява най-интимните си проблеми? Нима бихте били в състояние да споделите тайна някому, ако не го обичахте? Бихте ли били способни да обсъждате проблеми от сантиментално естество, ако съответният човек ви е безразличен? Кому бихте разкрили интимни истини, за потентността да кажем? На първия срещнат ли?

Както казва Дебелака – така си е!

И на трето място – има... няма да ми повярвате, обаче има чувство за хумор! Тук сме на обща територия! По-късно ще се върна на този въпрос и по друга причина, защото на собствен гръб научих, че в живота има моменти, когато липсата на това качество може да ти навреди много.

Не съм сигурен дали трябва да започна с “на четвърто място” или все пак да отбележа, че го смятат за учен от световна величина, чието име стои на корицата на купища книги и че, когато поиска, може да направи всеки опонент за пет стотинки.

Сега, след всичко написано, с всички видове епитети, етикети, присъди и снизхождания бих могъл да бъда считан за самонадеян, циник или поне за присмехульник. Но не е точно така. Разбира се, и аз не съм благочестив – уважавам напълно семейството, което ме отгледа и ме въведе в обществото, държи на мен и на семейството, но това не означава да приема всичко за чиста монета: в този случай вече няма да сме приятели, а съучастници!

Това, че аз го разбирам, е едно на ръка; че не съм разбран на свой ред – е съвсем друга бира... това е моята драма, но е и тяхна. Как да надмина възможностите на гласните си струни? Как да уловят сигналите, които им изпращам на възвишения си дакелски?...

Какво да ги правиш, ще продължим в същия дух...

Ако някой прочете настоящите ми записки, ще се изуми от факта, че се обръщам към читателя. Както и да е, става дума за лични бележки с определен адрес и с някои доста непостоянни и безпощадни изказвания. Вероятно в този случай дължа на мен самия някои обяснения, които бързам да дам. Primo – пиша само за себе си и единствено за себе си. Паметта, дори и зрителната, с каквато съм надарен, си има граници. Secundo – не попълвам тефтерче с кулинарни рецепти и полезни съвети за домакинството. Щом още мама казваше, че произлизаме от знатно семейство със съответния изказ, защо да пренебрегвам този важен аспект, липсата на практика би могла да ме тласне към опростяване, към ограничаване на лексиката. Освен това, щом имам толкова литературни модели, защо да не се позова именно на този – диалог с въобряжаем събеседник, особено когато в кучешкото си всекидневие, естествено, съм лишен от подходящото обкръжение. Вече не говоря за

усъвършенстване, но как да се съхраня такъв, какъвто съм, ако разговарям например с доберманката на съседката, произхождаща от поколение с минало из всички възможни затвори?

Така че, макар да става дума за нещо много лично, ще продължа така, както съм започнал. (Възможно е на старини, препрочитайки някои страници, да ме напуши смях или да се изчервя, но не е ли и това начин за самооценка?)

Следователно да се върнем на изпратените от мен и неприятни сигнали.

Бях на година и няколко дена.

Считах се за господаря на къщата и се чувствах длъжен не само да я обърна с краката нагоре, а и да я пазя от лоши хора. Затваряха си очите за много неща, прощавах ми много, възпитанието, което получавах не беше част от спартанската система, по-скоро беше въпрос, поверен на моите грижи.

И ето, в един прекрасен ден чувам аз някой да се качва по стълбите. Идваше към нас. Усещах, че е един от ония, на които не трябва да им се отваря.

Отвориха му.

Не влезе, а направо врахлетя в антрето един двуметров дебелан, небръснат, немит, с измачкани дрехи и излъчващ непоносима смрад на евтин алкохол.

- Цуцу! – провикна се исполинът от вратата и обгърна с лапищата си Дебелака.

Тук е мястото да отворя скоба. Това беше първият път, когато чух някой да нарича така стопанина ми. До този момент си позволяваше да му казва така само Голямата госпожа, майката на учения – сдържана и екстравагантна жена (как иначе щеше да си нарече детето с това име?), която ни посещава веднъж седмично точно за един час колкото да каже на Малката госпожа да се грижи повече за Цуцу, да попита къде са внуците ѝ без да изчака отговора, да обещае на Санда следващия път да ѝ донесе шоколад, който така и не донесе и да изиска моменталното ми екстрадиране в кухнята или на балкона, тъй като присъствието ми затруднява дишането ѝ, а бълхите са едни зверове, които сеят бубонна чума, Господи опази!

Всъщност е безобидно създание и не ѝ се сърдя.

Тук затварям скобата.

Причерня ми пред очите, когато видях Дебелака да се изгубва в обятията на великана и без да се замисля, обезумял от ярост, си забих зъбите в крака на натрапника. За съжаление панталонът му беше толкова мръсен, толкова просмукан от прах и урина, че се беше превърнал в кора, която младите ми зъби не можах да пробият. Неуспехът ми все пак го уплаши:

- Прибери си помияра, Цуцу! – извика той колкото му глас държи и видях как пребледня. Разбирах по отделеното количество адреналин, че е страхливец и пъзльо – накрая щях да успея, но Госпожата се втурна и ме сграбчи в ръце:

- Не се бойте... той е още кутре. Успокой се, мъниче!

Чух приглушения глас на Дебелака из подмишницата на натрапника:

- Нямам... тъъ... С кого имам честта?...

- С кого имаш честта? С мен имаш честта, бе! Издигна се най-много от всички и вече не познаваш нисшестоящите?...

- Вижте, господине... започна да пелтечи филологът, - възраста... Паметта ми играе номера понякога...

- Каква възраст, дрисльо, какви номера! Забравил си с кого си учил в трети клас? Да не познаеш Дългуча?...

- Свети Сисое! – извика Дебелака. – Митко..., т.е. Васко! Ти ли си това?...

- Ми кой друг! – зарадва се грамадата.

- Ама не сме се виждали от... - Дебелака млъкна и започна да брои на пръсти в съзнанието си годините, беше слабичък по аритметика. – Чакай, от четиридесет и нещо... няколко... Плесна с ръце:

- Как си?

Великанът се навъси:

- Хм... Как съм? Бивам... от четиридесет и осем...

- Да, от четиридесет и осем години. От трети клас. Когато остана да пов... Хм, когато аз се преместих в друго училище.

- Кажй “да повтаряш”, какво толкова! Беше добър урок. Няма ли да ме поканиш?...

Дебелака започна да се смее глупаво:

- Я виж как се отнесох... Разбира се, заповядай, влез!

Госпожата ме пусна и отиде в кухнята. А опитите ми да вляза в стаята на учения се провалиха. Вратата се отваряше в посока навън.

Надигнах се с лапи на стъклото, чувах ги добре.

- Хайде, разкажи ми за теб, Мит... Васко! Как я караш, с какво се занимаваш? Боже, четиридесет и осем...

Васко въздъхна тежко. Вероятно е изпълнил стаята с воня:

- На кратко. Агроном съм в... назова някакво село, чието име ми се губи. Карах я добре, спомнях си за теб и се радвах като те виждах я по телевизията, я във вестниците. Обаче не те потърсих, за да не си помислиш, че искам да се възползвам от положението ти. Но сега...

Млъкна и пророни сълза, която веднага ме накара да се замисля.

- Някакъв проблем ли имаш Мит... Васко?...

Исполинът отпусна главата си в дланите:

- Срам ме е, Цуцу... Срам... Останах на улицата.

- Безработен ли си?

- По-лошо – изгоря ми къщата... Останах на улицата в този период на преход... С жена и три дечица... Понеже се ожених късно...

Лъжеше. Лъжеше, та пушек се вдигаше. Не миришеше нито на дим, нито на жена, нито на деца. Едва по-късно щеше да ми обясни доберманката Сена, че онази непозната и непоносима миризма, която се разнасяше от него, е затворническа миризма, от която с години не можеш да се отървеш...

Блъснах вратата, за да я отворя, но Дебелака ме заплаши с пръст:

- Ревнува!

О, колко скъпо щеше да му излезе това “ревнува”!

Отправих се огорчен към кухнята, но успях да доловя още нещичко от думите на онзи тип:

- Обиколих всички приятели... Ако още искаш да си ми такъв...

“Помогни му, Дебелако!” си помислих. Помогни му, понеже си милостив и глупав...

Госпожата не ме остави да действам както си знам.

Но, когато ни посети пак петък вечерта, после неделя сутринта и когато виждах всеки път ръката на Дебелака да бърка в чекмеджето с пари, разбрах веднага, че пред мен стои перспективата да стана просяк заедно с умиращите от глад.

Търпението ми се изчерпа.

Случаят ми се отдаде сам-самичък...

.... – Знаеш ли, бе, Цуцу, на какво прилича тоя твоя звяр? – каза по повод на едно от безбройните посещения, които ни правеше. – На плод на любовта между крокодил и макарон!

И започна да се хили с такова удоволствие, толкова щастлив, сякаш беше казал вица на годината.

Ако дотогава се стараех да пазя дистанция, особено когато си дадох сметка, че всичките ми сигнали минават незабелязано покрай ушите на Дебелака, този път се прокраднах към него и, докато той за десети път повтаряше фантастичната си шега, го ухапах светкавично по ръката – не съвсем успешно, но достатъчно, че да захвана показалеца и безимения пръст между кътниците си и да усетя високопроцентното съдържание на алкохол в кръвта му.

Обикновено не си отпускам челюстите току-така, този път обаче побързах – с два скока се озовах на вратата и чак там чух рева му:

- Дязната!... Дязната ми ръка! Инструментът...

Дебелака беше проследил сцената вцепенен. Стоеше с отворена уста без да разбира нищо и все питаше:

- Кой инструмент? Какъв инструмент?...

Госпожата дойде стремглаво от кухнята и също така стремглаво хукна за йод и бинт. Гостът изстискваше кръвта си по килима и се вайкаше докато Дебелака ровеше из чекмеджетата, за да вдигне и да размаха триумфално във въздуха някакви листи, захванати с кламер:

- Мит... Васко! Не се тревожи! Ето! Ето ги! Ваксиниран е... И против бяс... и против чума и против други болести... Ето и родословното дърво, чистокръвен е... Васко, ще го убия! Никога не е правил подобно нещо! Лично ще го обеса, милия мъник... Какво очакваш от животно без ум?...

Животното без ум, т.е. долуподписаният, стоеше спокойно пред вратата с чувство за изпълнен дълг – това беше най-висшият сигнал, който можеше да даде на глупаците, но глупаците не си даваха сметка.

Госпожата превързваше непохватно ранените пръсти и шепнеше:

- Нищо сериозно, само две драскотини... Той е кутре... Простете му, ще мине...

За няколко мига останахме сами с жертвата: стопаните бяха отишли в кухнята да се посъветват как да умилостивят великана. Гледахме се в очите дълго. Пръв отместа поглед той. Но не посмя да пристъпи към мен.

Вместо това направи две крачки към бюрото на Дебелака и седна обратно в креслото, където седеше, веднага щом започнах да ръмжа.

Стопаните се върнаха с една огромна кристална ваза, мисля, че още същия ден я е разменил срещу две шишета ракия, и не спираха с извиненията...

Нямам желание да си припомням пак скандала, който ми спретна Дебелака след като здравенякът си тръгна, ако не се беше намесила госпожата, вероятно щеше да ме удари (факт, който щеше да доведе до окончателен разрыв с филолога филантроп! Да, сигурно има и помияри, способни да се влачат от любов към кокала, да ближат и тоягата, която ги бие, ние, дакелите, обаче не приемаме насилието под никаква форма и не го прощаваме!)

След три дни, когато седях в кухнята с госпожата и слушах дърдоренето ѝ – ужасно обича да ми споделя всичко, което я терзае! - ученият нахълта като ураган:

- Тинкуцо, ти ли си взела кутията с медалите ми?

Госпожата се ококори:

- Господи опази! Ти си я пъхнал някъде и си забравил...

Дебелака избухна:

- За луд ли ме взимаш? Беше на масата! Специално я извадих, за да покажа на Васил медала от Кралското дружество и златната табакера... и другите тенекийки... Когато го ухапа той дегенерат!...

Т.е. аз.

Мерси, Дебелако. Не се притеснявай: мисля, че ги видя. Даже мисля, че е разбрал и цената им...

Госпожата ме гледа дълго, погледът и беше изпълнен с обич, но и с тъга.

- Знаеш ли, Тику (не признаваше името, което му бяха дали в семейството му!), струва ми се, че това човече (т.е. аз) знае и разбира повече отколкото може да ни каже...

Милата тя! Единствената, която се опитва да проникне в моя свят, която знеше, че имам собствен свят и не можеше да го разбере и затова страдаше...

За разлика от Дебелака, който ме предпочиташе в качеството на мека възглавничка, за да си търка дебелия пръсти, докато премисля екстравагантните си идеи, за които (неизвестно защо) му се връчваха награди и медали и които ме заплашваха поне три пъти дневно:

- Не се тревожи, Енрике, идва есента, да видиш какъв лов ще си спретнем! Търпение, приятелю, търпение!...

Господи, Ти, който закриляш дакелите! Нима само това е нашето предназначение на земята? Е, хайде, не нашето, но поне моето? Да бъда само

слуга-приятел на един търбух като тоя (както претендира той!), да му разбирам не само думите, ами и мислите, и прищявките, а да не мога да му кажа нищо? Само „хайде на разходка“, „добре дошъл“ и „виж, някой се качва по стълбите“?

Ей, учения, защо смяташ, че ако се хвана за работа здравичко и се консултирам с теб (за начало), няма да постигна и аз нещо в сравнителната филология? Представи си: „Енрике. Дакекско-човешки речник“ с предговор от... от теб, естествено!

О, дакекски Боже! Защо не ни дадеш и на нас, четириногите, един доктор Бърнард¹ да присади и на мен гласни струни, дори и да са от твар като Васко, нима бих ги използвал за псувни и измама?...

Държа на Дебелака, държа на този контейнер за лой и интелект, да не говорим за госпожа Тинкуца, за малката и останалите от глутницата, защо не мога да съм им приятел и чрез думи, защо само чрез махане на опашката?

Да се чудиш, че понякога вием срещу луната?...

Бележка на преводача

Захванах се да превеждам веднага, щом разбрах, че мога да разкодирам правилно записките му.

С голям срам признавам нещо: отначало се заех с тази работа с намерението да предложа на човечеството едно най-малкото важно откритие без да се замисля за моралния аспект на проблема. Както и да е, става дума за бележки, предназначени (както пише и авторът) за лична употреба. Не му поисках съгласието, по-важното – дори не си помислих за подобно нещо!

Сега, след всичко случило се, когато научната стойност на откритието е нулева, когато възможността да се окичиш със слава за сметка на една неморална постъпка също изчезва, вярвам, че мой дълг е да доведе нещата до край: житейската история на което и да е създание заслужава да бъде чута, още повече, когато става дума за някого, познат досега като “безсловесен”. Въпреки доста честото ми присъствие в тези бележки да ми дава правото да попротестирам или дори да „поредактирам“ – няма да го направя, поне по втория пункт – може би ще опитам само да обясня някои неправилно изтълкувани от автора неща.

За останалото, както е казал Тацит: „sine ira et studio”².

Следователно:

Не мога да кажа, че ме е ядосало, но съм шокиран да разбера едва сега, след почти седем години съжителство и няколко дни след възможността за писмено общуване, че съм назован „Дебелака”.

Макар че, ако трябва да съм честен... Имаше всички основания: колко ли пъти съм го наричал я „псе”, я „помияр”, я

¹ Д-р Кристиан Бърнард извършва първата в света трансплантация на човешко сърце.

² От лат. – без гняв и пристрастие

„пес“?... И сетне колко ли пъти се е опитвал, клетият той, да привлече вниманието ми върху някой конкретен факт, да кажем дори ситуацията с бившия ми съученик от основното училище, превърнал се в престъпник и редовен посетител на затвора! Често, много често се задоволявах да му дам я някое бонбонче, я да го изпъдя в кухнята вместо да се вслушам и да опитам да го разбера.

За останалото какво мога да кажа? Че съм изгубил доста добри години напразно? Само, защото се оставих на произвола на рутината и на клишетата: „в света на тези, които не говорят! И на тези без разум!“

Що за врели-некипели!

И още: ако искаш да разбереш колко струваш, погледни се през очите на другия...

Но мисля, че започвам да се правя на моралист.

Апропо, за златната табакера и наследената от баща ми Докса³, както и за отличията, придобити в странство – не се намериха. Съжалявам за загубата им: да бях разбрал Енрике навреме... Но представете си за момента: обръщам се към полицията. А те: „Откъде знаете, че извършителят е еди-кой си?“ „Каза ми го Енрике.“ „Кой?“ „Кучето ми!“

Това е лудост...

ВТОРА ГЛАВА,

в която авторът се заравя в корените си, препикава обилно родословното дърво (но не в кучешкия смисъл на израза) и разказва някои спомени от детството

В къщата на Дебелака се озовах, когато бях едва на два месеца.

А дотогава...

Облекчавах елементарните си нужди навсякъде. Бях абсолютно сигурен, че е мое естествено право и го ползвах сто процента. Там, където бях видял бял свят, пардон – черен, защото и аз съм роден сляп като всеки дакел, никои не се беше погрижил да ме убеди в обратното. Стопаните, nouveaux-riches⁴

³ Известна марка часовници

⁴ От фр. - новобогаташи

(търговци *ad hoc*⁵, купуваха и продаваха всичко: кученца, картофи, килими, лук, диаманти и крокодили!), нямаха време и обоняние, за да оценят качеството на въздуха в стаите или блясъка на махагоновия под (изработен в Долни Говнянци!). Колкото до клетата ми майка – имаше още седем като мен на главата си, едва дишаше и, предполагам, дори се радваше, че поне един от бандата се отдалечава от картонената кутия в коридора – родното гнездо, за да остави следи я по пода на кухнята, я по килима в дневната (всъщност склад за всичко!)

А нощем, когато братчетата ми спяха щастливи, захапали цицката на мама, тя ме милваше и ме глезеше с голяма обич и все ми разказваше за семейството си, познания, които щяха да облекчат и моя живот занапред.

Ако понякога, както си бях любопитен, я питах за някоя неразбрана думичка или за други не съвсем ясни неща, се задоволяваше да се усмихне и да ми каже: „О, мамино момче, имаш невероятна памет, в главата си имаш дискета вместо естествена памет, знам си аз. По-късно ще си спомниш всичко и ще го разбереш.“

Друг път ме гледаше дългичко и въздъхваше: „Искам да знаеш, че си ми най-скъпият, ти си моята гордост, но не се главозамайвай! С твоя ум далече ще стигнеш. Или ще си строшиш главата...“

За да съм честен, не виждам да съм стигнал кой знае колко далече... Колкото до трошенето на главата...

Не че много се гордея, но при всички положения произлизам от добро семейство с дълбоки корени в европейската аристокрация.

Майка ми е родена в Италия, в Калабрия, така че не обича съвсем студа, недостатък, наследен и от долуподписания. Нейният стопанин, алкохолизиран тип, според визитната му картичка „председател“ (но не се знае дали на някой педерастки клуб или на Сената!), я продал в един бар с всичките изправни документи и бременна на един тираджия, който, след като я вкарал в страната, скрита сред стотици кашони с фалшив „Camel“, я дал на сегашния ѝ стопанин – подлец, който избягал от мястото на транзакцията без да я плати.

Сега клетата, превърната в обикновена фабрика за дакели, има алергия към тютюна и често изпада в състояние на тежка депресия, изхлипвайки периодично едни и същи думи: „О, Reggio! О, Calabria mia!...“⁶

Татко ми принадлежал на един потомък на Савойския дом⁷. Собственикът на порутен замък в австрийски Тирол прекосил целия италиански ботуш с един раздрънкан форд докато стигнал до Реджо, където половин ден пуфтял докато се съвземе и ме зачене „с любов от пръв поглед“ в същия бар, където била продадена майка ми за десет долара.

Баба и дядо по майчина линия били: той – французин, а стопанинът му – общински съветник в Марсилия; тя – собственост на мошеник от Монако, който

⁵ От лат. – за специални цели

⁶ Реджо ди Калабрия е най-големият и най-старият град в Калабрия, Италия

⁷ Италианска династия, управлявала Италия от XI век до Втората световна война

си спечелвал благоволенията на богатите старици, като им подарявал дакелчета. (Пробвай да устоиш пред красотата на един малък представител на моята порода!)

Тези по бащина линия също не падали по-долу: и двамата обитавали един развъдник за дакели в Испания, били продадени на един непризнат и неразбран португалски поет, който известно време си изкарвал прехраната като продавал лелите и чичовците ми...

Единственият по-мъглив момент в потеклото ми се свързва с прабабата и пращадото на майка ми.

По-точно – с пращадото.

Принадлежал на граф Фогороси – унгарец, установил се след войната в Бавария – дебел старец, голям Дон Жуан на младини и велик (самозван!) ловец на старини. Казвал се Пирош (пращадото, естествено! – което на унгарски означава „червен“) и бил любимецът на графа сред близо двадесет и петте дакела, разпръснати из резиденцията на благородния безделник.

Обичта на графа към Пирош се проявявала най-вече чрез храната: галеникът постоянно получавал най-изисканите ястия, така че след три години тежал не по-малко от двадесет килограма – двойно повече от стандарта! Движел се трудно и под тежестта на около десетте шампионски медала, които носел винаги (получени срещу подкуп, разбира се, защото по честен път би могъл да се качи само на подиума на изложение за свине...)

Един-единствен път бил участвал в лов на лисици и именно тази единствена лудория можела да му коства живота.

Пред една дупка, където се била свряла Кума Лиса, графът наредил на кавалкадата да спре, всички дакели да бъдат вързани и, слизайки от коня, благоволил да повери екзекуцията или принудителното евакуиране на крадлата на обичния си Пирош въпреки протестите на майстор-ловеца.

„Пращадото“, по-нататък ще видим защо поставям думата в кавички, проникнал трудно през входа на скривалището, разбира се бутнат от ръката на графа, и след около два-три метра все пак се случило това, което можело да има фатален край: тлъстият клетник се заклецил в тунела, ни напред, ни назад... Чува се само гневният глух лай на лисицата и първоначално жалното скимтене на нещастния преследвач прераснало в отчаяно. След известно време не се чувало вече нищо и графът започнал да проявява признаци на неспокойствие. Но когато от другия изход, незабелязан преди, изкочила лисицата и си плюла на петите по посока на обезумелите от гняв вързани дакели, графът започнал да крещи със сълзи на очи:

- Копайте!... Бързо!... Пирош, милият ми Пирош!... Уби го!...

Лопатите, без които не се тръгвало на лов с дакели, започнали продуктивно да отстраняват пръстта и след около пет-шест минути се показала опашката на каръка. Точно на време.

- Зарила е лицето му с пръст. Така постъпват тия мерзавци, ако видят, че врагът им не може да си пробие път, казал майстор-ловецът докато правел изкуствено дишане на фаворита.

Графът все питал с насълзени очи:

- Отърва ли се?... Умря ли?...

Отървал се е.

Иначе и мен нямаше да ме има.

Макар че...

След около седмица почивка и интензивно хранене Пискош, искам да кажа Пирош (мама казваше, че това му бил прякорът – „пискош“, означава ‘мръсен’!) бил в състояние да се покатери сам на копринената възглавница до люлеещия се стол на графа, а понякога дори да си отвори очите, когато стопанинът му казал името, чешейки го по корема.

И точно в онези дни било писано в замъка да се отбие един от най-добрите приятели на графа, бивш другар във веселбите и любовните авантюри през отминалата младост – барон... ето, че ми се губи името... Най-накрая...

И не бил сам – придружавала го Жужико.

Жужико – прелестна, игрива, коварна и гальовна дакелка – се намирала тъкмо в разгара на онзи интересен период, когато природата неудържимо ѝ диктувала: „Изпълни дълга си! Размножи се!“

След обикновените празни приказки, толкова важни за влиятелните хора, баронът минал на въпроса:

- Гули, чух за твоя Пирош. Девет медала, няма майтап!...

- Десет - поправил го жегнато графът.

- Да, разбира се, че десет! С една дума, бих искал той да е бащата на децата на Жужико!...

Графът останал замислен продължително време.

- Моят ветеринар видя ли я? Знаеш, Пища, днес нравите са толкова западнали...

По-накратко: на другия ден, току-що внимателно прегледана от ветеринаря, в присъствието на двамата магнати и доктора, Жужико била представена на лауреата.

Пирош влязъл в стаята, влачейки шкембето си по паркета, хвърлил бърз поглед към флърцата, която трепетно се втурнала да го посрещне и след като грубо я отместил с муцуна, се излегнал на килима да хърка.

- Пирош! – извикал с възражение графът. – Жужи е твоята булка! Първата - добавил гордо, обръщайки се към барона. – Непорочен е!

Булката започнала да се търкаля около туловището на жениха, скимтяла страстно и все опитвала да захапе с блестящо белите си зъби по-изпъкналата част на корема, но всичките ѝ усилия постигнали единствено това, че Пирош захъркал още по-силно и един-два пъти развалил и въздуха.

- Мисля, че е стресиран... След лова...- осмелил се да каже накрая ветеринарят.

- Ами не – усмихнал се хитро графът. – Стеснява се. Да излезем, Пища – обърнал се към барона. – Недискретните ни погледи нямат работа в интимността на две влюбени сърца!

- А ти – изгледал отгоре до долу ветеринаря – ти остани тук! Ще бъдеш уволнен и наказан, ако стане нещо! Ще ни съобщиш края на събитието в библиотеката. Не забравяй да го дезинфекцираш!...

Щом вратата се затворила след двамата приятели, ветеринарят се втурнал към тлъстия помияр на килима и го ритнал в корема.

- Импотентник! Онанист! И му казах сто пъти на тоя въздухар да не те тъпче толкова!...

Пирош дори не помръднал – нито да се защити, нито да възрази.

Жужи гледала с недоумение ту единия, ту другия, после легнала изтощена на паркета, опирайки муцунка о него и започнала да вие тихо, жално и продължително.

- Млъкни, курво, не се отчайвай! Ей сега ще оправим нещата, потърпи малко!

И излязъл от стаята през една странична вратичка.

Скоро се върнал. При това не сам – носел в ръцете си черен дакел (както днес му казваме „цветнокож“!), слаб и окаян, бивш осъден на смърт от графа, „за да не му мърси породата“, но спасен тайно от добрия доктор.

- Тайното ни оръжие! – казал ветеринарят и хвърлил помияра на килима.

Черният не изгубил много време във формалности, с един скок се спрял до красивата гостенка и след няколко мига се състоял един от най-величествените, най-святите и най-интимните процеси, които е създала природата, за да бъде и пребъде и който ние, дакелската раса, не пазим в тайна.

И всичко това под масления портрет на адмирал Хорти⁸ и пред незаинтересования, безразличен поглед на този, който щял да бъде записан в родословното ми дърво, с измама, под името Пирош...

Години наред тая работа е била голяма тайна на семейството ми и мама ме помоли да я запазя, но ето, че сега я разкривам на хартия – правя го, за да знам когато и да е, дори когато паметта започне да ми изневерява, че в чистата ми аристократична кръв, някога се е вляла и капка здрава, пролетарска кръв. Макар че ще бъде голяма грешка, ако по тази причина бъде считано, че имам леви убеждения...

... Когато Госпожа Тинкуца влезе в антрето, мама веднага разбра за какво става дума. Започна да се суети/вълнува и с променен глас ми прошепна:

- Бягай в гостната, сине! Скрый се под масата, под леглото, където и да е! Не ми се иска да загубя точно теб!...

Веднага си плюх на петите, но... Вече не съм сигурен как стана, обувките и краката на непознатата миришеха толкова хубаво, не както на мърлявата ни стопанка, че не можах да устоя на желанието да се отклоня от пътя си, за да видя за какво става дума.

⁸ Миклош Хорти – държавен глава на Унгария от 1 март 1920 г. до 16 октомври 1944 г.

- Я го виж ти него - започна да се смее непозната госпожа, а имаше необикновен смях – стоката сама идва при купувача! Хайде, ела при мамичка, смели хубавецо!

Вдигна ме на ръце, нямах и помен от страх, къде ли да я захая!

- Какво чудно бебенце! – каза госпожата. – Мога ли да го взема?

Търговката, висока и вечно махмурлийка, повдигна рамене:

- Дай стотачка и вземи което искаш.

За първи път почувствах допира на човешка ръка. До този момент познавах само удара с метлата – едно доста неприятно усещане, уверявам ви.

Топлината на парфюмираните ѝ длани ме обгърна с такава сила, че вече не виждах и не разбирах нищо. Само от вратата чух като насън треперещия, сподавен от сълзи глас на клетата ми майчица:

- Adio, чедо мое!... Бъди достоен за кръвта, която тече във вените ти...

При току-що навършени два месеца признайте, че има много неща, които трябва да се разберат и да се научат.

Отначало ми беше трудно да свикна с човешките навици. Може би, ако ония търговци ми бяха обърнали поне малко внимание, щеше да ми е по-лесно, но за тях не бях нищо друго освен парче месо, което са принудени да търпят известно време в дома си в името на бъдещата печалба.

В старата ми къща познавах само метлата в ръцете на стопаните и аритметиката в устите им.

Тук, в новата къща, се научих на хигиена, човешка обич и вежливост.

Ееех, у госпожата имаше нещо майчинско, нещо топло и омайващо, отпускащо до себеотрицание – достатъчно беше да се усмихне, за да ѝ се довериш изцяло. По-трудно ми беше с Дебелака: с неговите очила и с очи като два свредела, с вечно подпухнала мутра и плътен и несдържан смях, беше толкова ужасен, че чак се напикавах от страх. В говора му имаше нещо от вой на койот, мой праядо, знаех със сигурност – казваше ми го мозъчният дял, отговорен за атавизма⁹. За щастие, всичко това по-късно се оказаха просто формалности. Бяха добри и толерантни хора, бях се озовал в добри ръце и въпреки целия срам, трябва да призная, че все по-рядко се доближавах до кърпата с мамината миризма, грижливо взета от Госпожата от къщата на трафикантите на живо месо от „кучешки произход“, както казваше Дебелака. Все пак да не идеализирам: днес мога с усмивка да отмина много спорове за произхода, да, обаче тогава... Първият проблем, който се появи беше свързан с приспособяването: да ги накарам те да свикнат с моите нужди и навици или да се примиря с техните желания. Разбира се, че в първия случай нещата щяха да са по-прости и желанията от страните резултати щяха да бъдат постигнати по-бързо. По същия начин можеше да се прибегне до компромисен вариант, който щеше да остави и вълка сит и агнето цяло. Но Дебелака също беше част от семейството... Може и да беше голям учен, но по отношение на кучешката

⁹ Атавизъм – проява на белег в организъм на човек, животно или растение, който е съществувал и е бил свойствен на техните древни поколения.

психология категорично беше чист аматьор: мичуринец¹⁰, опитваше да ми разбие генетичния код със скапани бучки захар и безкрайни поучителни речи. Колкото до захарта, слава богу, много скоро се научих да я изплювам на тайни места, иначе днес в света щеше да има един диабетик в повече. По отношение на монолозите, пак благодаря на Господ, че ми е дал достатъчно големи уши, за да може това, което влиза през едното, да излиза през другото... Така че не трябва да ви учудва силният ми смях, когато някой попита Дебелака кой е стопанинът на кучето, а той отговори уверено „Аз!“, но „блажени са вярващите“... Сега, достигнал до тази почтена възраст, трудно мога да удържа усмивката си, щом си спомня за някои случки и жестове от онзи щастлив период на юношеството и младостта ми. Някои, за нещастие, с тъжни последици. Бях навършил четири месеца. От собствен опит вече знаех, че в дома на цивилизовани хора е по-добре при спешен случай да прибегнеш до кърпата и кутията с пясък в ъгъла на банята; знаех, че парчето месо, от което не можеш да погълнеш повече поради преяждане, е по-добре да го скриеш във фотьойла на Дебелака, така или иначе той ходи винаги с изцапани с мастило и останки от храна панталони; бях се научил дори да откликвам на покани като „Ела тук, мъниче!“ за почти десетина секунди, ако ме викаше Госпожата и след приблизително две минути кандърми от страна на Дебелака...

Знаех още, че е строго забранено да се качвам по диваните и фотьойлите с изключение единствено на креслото на Дебелака – нещо, което изобщо не ме спираше всяка нощ да спя с глава на възглавницата на стопанина, но най-вече под юргана в краката му, които имаха солен вкус от потта.

В общи линии знаех почти всичко, което ми се позволява и ми се забранява. С позволените неща нямах проблеми, забранените не вземах под внимание, така или иначе бях дете, а на децата им се прощават много неща.

Бях щастлив.

Но ето, в един от онези благословени дни, без да ми се каже каквото и да е, без да ми се поиска съгласието, идва да ме вземе в ръце Дебелака и ме тръшва на съседната седалка в колата си, за която казват, че само за една единствена година е успял да трансформира в шумна таратайка, произвеждаща черен и миризлив пушек.

От вратата Госпожата успя само да му извика: „Гледай да запишеш всичко, което Жорко ти каже!“, след което си запуши ушите. И тъкмо навреме: при всяко потегляне Дебелака изразходваше литър бензин и десетки децибели...

Весело и смъртоносно приключение е да се возиш в кола, управлявана от учен. Може да открие и най-малката дупка, може да удари спирачка само на възвишение и върти волана сякаш е колелото на късмета. Креци като каруцар на всички участници в движението без значение дали го чуват или не и без значение дали са зад волана или на тротоара. И всеки път, когато ползва

¹⁰ И. В. Мичурин – създател на методи за селекция на плодови растения, основно чрез хибридизация (подбор на родителски видове, преодоляване на трудности при кръстосване и др.)

таратайката, си пъха в джоба значителна сума пари, която с раболепна и подла усмивка разпределя между пътните полицаи. Мисля, че е единственият начин да си запази книжката...

За първи път видях Жорко, семеен приятел, със синя престилка и в стая, пронизително миришеца на непознато и пълна с всякакви странни предмети в стъклени витрини. Когато идваше у нас, всеки път ме взимаше в ръце, но не както останалите, за да ме гали: опипваше ме от главата до опашката, мереше ме с длани, а после ме пускаше на пода и казваше с усмивка: „Нормално“!

И този път ме опипа, но много сдържано, с бързи движения, след което ме сложи на една маса, покрита с бяла тенекия:

- Дръж го здраво, гос'ин Тику, това е комплексна ваксина срещу шест от най-разпространените болести. За останалите се бие на половин година.

Взе от витрината нещо продълговато с игла на върха. Усетих кратка силна болка, после ме обзе някаква странна топлина и нещо като приятно замайване.

- Пускай го, готов е.

Дебелака ме остави внимателно на пода. Ръцете му трепереха:

- Само това ли беше? Няма ли да получи реакция? – гласът му също трепереше.

- Нищо няма да му стане по дяволите! Фирмата гарантира. Сега плати ваксината на касата. Манипулацията е от мен, нали така, мъниче?

Бях се съвзел от краткотрайната еуфория.

Но почувствах как нещо се надига към главата ми – брутална и неконтролируема вълна. По-късно щях да разбера, че така се проявява нашият протест срещу несправедливостта. Чувствах се обиден. Унижен и измамен. Отношенията ми с приятелите на Дебелака бяха различни – изразяваха се в галене и думи на възхищение. Тук обаче се беше случило нещо, което не можеше да е друго освен насилие. Против волята ми бе посегнал на достойнството ми!

Бях млад и се палех лесно. Макар и невеж. Но никой не ми беше казал, че всичко се прави за мое добро...

Докато Дебелака, попаднал в свои води, се опитваше да обясни на доктора защо едно убождане със спринцовка не може да се счита за „манипулация“, а за „операция“, аз бавно се промъкнах до касапина и светкавично си забих зъбите в глезена му.

Благодаря на времето, че тогава няха сегашните си челюсти, иначе щеше да стане страхотно шоу, така че успях само да го одраскам малко. Но налице беше елементът на изненадата: ветеринарят изписка кратко и се олюля, така че върха на обувката му само ме докосна. Но при втората атака ме уцели напълно, право между ребрата и ми изкара въздуха:

- Я, го гледай ти него колко е отмъстителен! Вържи го! Ще се наложи да си бия противобясна инжекция, магарето му с магаре!

Дебелака, който не вижда нищо, докато държи речи, отвори уста от още по-голям ужас, но не можа да каже нито дума.

Докторът се ухили злобно:

- Скимти, скимти, помияр такъв, но друг път да знаеш, че не трябва да хапеш този, който ти прави добро!

Дебелака обаче си беше възвърнал дар словото:

- Какво му направи, престъпнико? Удари дете?... - и ме взе в ръце.

Сега признавам, че се държах детински. Сега... Но тогава бях само един сополанко. Скимтях като пале, после си дадох сметка и започнах да лая, удебелявайки, доколкото е възможно, гласа си. Ама къде се е чуло и видяло животински доктор да разбира какво казват пациентите му. Откъде да разбере той, че се бях държал също толкова неджентълменски, както и той?

- Хайде, готово – засмя се той. – Квит сме. И двамата се пошегувахме...

Само че Дебелака беше на друго мнение.

Притисна ме още по-силно към гърдите си и се втурна като обсебен към вратата:

- Ще ти платя и манипулацията, убицецо! И ще намеря друг доктор, нормален! – след което излезе стремглаво, разбира се, без да плати нищо.

И днес съжалявам, че отношенията между двамата приятели се стовниха по моя вина. Защото повече никога не се срещнаха.

За малчуган като мен цялата патаклама беше добър урок.

И най-вече изключително доказателство, че се бях озовал в къща, където ме обичаха.

Обич, с която понякога си позволявах и да злоупотребявам...

Бележка на преводача

Бях решил от самото начало да не протестирам, да не редактирам, т.е да не разкрсявам, а само да превеждам. Но всичко си има граници! Оставям на една страна, най-вече на неговата съвест, епитетите, които ми слага, но що се отнася до шофирането ми... Той ли ще ми е съдник?!...

Свидетели са ми десетки приятели, които отказват да се качат в колата ми не защото не мога да карам, а защото управлявам мъжки, на ръба на риска. При други обстоятелства смятам, че щях да направя добра кариера във „Формула 1“.

И пак подчертавам, че е срамота за един истински мъж да седи зад волана на лъскава кола без удари и драскотини – сигурни знаци, че е попадал в ситуации, от които е излязъл достойно!

Така да е, но управлението на колата ми е област, в която не позволявам никакви неквалифицирани коментари.

Най-вече от страна на същество, създадено, за да бъде управлявано, а не да управлява.

Може би съм доста краен, но това е положението.

А що се отнася до Жорко...

Никога не сме били приятели. Просто познати и ако бях подозирал, че е способен да удари по-слабо от него създание, нямаше да го приема в къщата си за нищо на света.

Впрочем се оказа, че дори и възгледите му не са като на нашия кръг – присъедини се към земеделците. Надявам се да завърши кариерата си в свинеферма, защото, според мен, всяко порядъчно животно е на път да изчезне с подобни доктори.

И с подобно правителство...

ТРЕТА ГЛАВА,

*в която авторът се опитва да хвърли
вината за името, което носи и което*

*му се струва неподходящо, върху един
определен остров и върху крокодилите*

В предните страници пропуснах, макар и умишлено, да говоря за кръщението си, което се случи по много странен начин и в края на краищата доведе до известен дискомфорт що се отнася до мен. (Всички, когато разберат как се казвам, намират за уместно задължително да възкликнат: „Какво смешно име!“)

Смятам, че няма нужда да подчертавам, че жертва на случайно кръщение не съм станал само аз лично, но и целият ни дакелски род. „Мишколов“¹¹, т.е. ловец на мишки, не може да е друго освен прякор, даден ни от кой знае какъв безотговорен тип, по-скоро от психопат. Напълно отговорно заявявам, че така както лъвът не лови мухи, така и себеуважаващият се дакел не лови мишки! Ние ловим лисици, язовци и еноти, безстрашни ловци, родени за тази работа и ненадминати в занаята!

Преките ни прадеди не са взети от гората или от пещерата, те са цивилизовани копои, ние сме сред малцината, които знаем с точност благородния си произход и мястото, където сме се формирали като род – Германия. А ако ония, които са ни взели от немците, са знаели, че трябва да запазят оригиналното ни название „Dachshund“ – дори понякога да го изменят според езиковите си възможности (на места ни казват „такса“ – забележете: „Dachs“, където твърдото „D“ преминава в също толкова твърдо „T“, но по-естествено за съответния език!), то у нас както никъде другаде сме станали „мишколови“...

Но да се върнем на нашия въпрос.

Т.е. на моето кръщаване.

А за да станат нещата по-ясни, ще си позволя още едно отклонение: няколко думи за семейството, в което се озовах.

За Дебелака говорих достатъчно, по-малко за Госпожата. Женени са, както казва тя „от твърде много време“ (израз, срещу който ученият протестира бурно) и имат две деца. Дъщерята Магдалена, омъжена в Германия (ах, Deutschland!) е лекарка, познавам я по думи, но разпознавам гласа ѝ по телефона, и синът Костел, който е инженер, женен и той за учителка, която виждам много рядко, понеже целодневно е заета с възпитанието и образованието на дъщеря им Санда – много красива хитруша, разглезена до безобразие. Естествено от баба и дядо. Понякога те напушва смях да видиш великия учен, филолог и член на Академията да пълзи на четири крака като някакъв беден санбернар, с маймунката на гръб и да пъхти за още по-голямо очудване.

¹¹ Буквален превод на утвърденото румънско название на дакелите

Е добре, спирам с отклоненията... Едва няколко дена след триумфалното ми влизане в дома на филолога компаративист доведоха на гости на баба и дядо Санда, която тъкмо беше станала първокласничка. Няма да споменавам вече писканията и въртенето на очи от страна на Дебелака (Костел, с когото имаме приятелски отношения, макар и сдържани, се видя принуден да извади стария от глупавия му ентузиазъм: „Татко, колко пъти да те моля! Тя е голямо момиче! Уж си педагог!“, на което дядото незабавно отвърна: „Ако знаех какво създавам, нямаше да те създам“!), няма да говоря и за чиниите на Госпожата със стотици лакомства (заради които и аз си развалих стомаха, Дебелака, естествено, заядлив както винаги, казваше, че се дължи на лакомия, сякаш той е погълнал по-малко от мен!). Нещото, което заслужава да се отбележи на тези страници е лицето на малката, когато ме видя. В живота си не съм срещал по-широко отворени очи и по-зинала устица!

Бузите ѝ се зачервиха силно и в къщата рязко настана заплашителна тишина. Последва вик, наподобяващ този на десет индианци: „Оф, дядо!“ и се озовах в скута на момичето, чието сърчице биеше двойно по-учестено от моето.

Със страх си спомням и сега, че никога не съм бил по-близо до смъртта. Нито дори в дупката, лице в лице с лисутера...

Някой би казал, че е наслада да умреш от любов.

Задушен...

Разбира се онази нощ Санда спа у баба си и дядо си.

Разбира се – в едно и също легло с мен.

И пак, разбира се, на другия ден не отиде на училище.

Но преди това се състоя едно от най-важните събития в живота ми и същевременно едно от най-противоречивите.

Приблизително преди две години, още по времето на многостранно развития тоталитаризъм, който аз не заварих и не знам какво точно означава (казват, че ти трябвала специална книжка, за да лаеш!), Дебелака бил командирован за около два месеца в Куба. Не се знае какво са очаквали от него видните и не съвсем образовани революционери от Острова на свободата, но когато си дали сметка, че сравнителната филология не се вмести в рамките на балистиката и не е особено ефикасно оръжие за стрелба срещу янките, загубили всякакъв интерес спрямо учения, дали му (за всеки случай!) придружител и кола, както и пълната свобода да се излежава по всички плажове в страната. Поради елементарния недостиг на гориво към колата не му дали и малко бензин, така че всичките му приключения не се простирали на повече от десет-петнадесет километра от столицата.

И две години след деня на завръщането му у дома, било в компания, било в семейството, Дебелака не признава друга тема за скучните си истории освен Куба. По-голямата част от информацията е взета, естествено, от енциклопедиите, но когато ставаше дума за някои факти и случки с личното му участие, успяваше да бъде малко интересен. Само че, повтаряни до безкрай,

дразнеха. „Чакайте малко, сетих се за едно интересно приключение от Куба“ – беше знак за незабавното разпадане на всяко събиране.

Тъй като на първо място ме интересуват хората (сигурно сте забелязали!), щом като живееш сред тези двукраки, е добре да ги познаваш колкото се може по-детайлно, бях взел под внимание дърдоренето на образа Енрике – придружителя, професор по математика (поне за такъв се представяше), съсухрен/сбръчкан човек, една четвърт кръвен наследник на бившите крупни земевладелци, докарани от Африка, който на всеки въпрос отговаряше : „Не знам, ще ти кажа утре“, докато накрая не го забрави. И този път, при забележката на Санда, че имам крокодилска уста, Дебелака не закъсна да подскочи от щастие:

- Чакайте, не съм ви разказвал невероятната случка с едни крокодили в Куба!

Всички избухнаха в смях, Госпожата се държеше за корема, единствена малката Санда остана сериозна и скочи в скута на дядо си:

- Дядо, нека аз да я разкажа! – После, без да чака одобрението на учения, очевидно сърдит, започна:

- Значи, в един хубав ден с Енрике отивате с колата на плажа Санта Мария, където ти си се къпал, а той не, защото казвал, че двадесет и четири градуса температура на водата за него е студено (тук направи пауза: „Мамичко, колко градуса бяха в Мама, двайсет? И ти не можеше да ме извадиш от водата!“), и значи тръгнаха сте и по пътя на теб ти е станало топло и тогава си видял едно езеро. И тогава си казал на Енрике да спре на езерото, защото искаш да се изкъпеш, че умираш. И тогава Енрике спрял и пак не влязъл във водата. А ти си влязъл и си се къпал малко и когато си излезнал си видял една пръчка със забита на нея дъска, на която пишело, че не може да се къпеш, защото има крокодили. И тогава си се втурнал, за да го убиеш, защото не ти е казал, а той отвърнал, че мислел, че салфетските хора не ги е страх от крокодили... Така ли е, дядо?...

Дебелака се смееше най-силно от всички:

- Така е, така е, пиленце. Само че не се казва „салфетски“, а „съветски“ и не се къпах малко – а цели петнадесет минути! Но да знаете как още съм си патил с този Енрике в Кохимар¹²...

- Знам, знам! – извика радостно Санда.

- Я се спрете! – каза много строго Госпожата. – Стана късно, а се разбрахме само да измислим име на момчето... Сандичка, името му трябва да започва с буквата “Е”. Разбираш ли?...

- ‘Ма защо, бабче? Аз искам да се казва Кучо...

- Такива са правилата, малката ми, от клуба няма да го регистрират, ако започва с друга буква.

- Аз прелагам Едисън - засмя се Костел.

¹² Кохимар е малко рибарско селце, на изток от Хавана, което вдъхновило Хемингвей да напише “Старецът и морето”.

- Оригинално - рече Дебелака. – Но Еклер е по-подходящо.

- Да, каза Сандичка. – Голям еклер! Но защо да не го наречем Енрике? Ето, и на малкия му е студено както на кубеца. Трепери...

Вече не знам какво ги накара всички пак да избухнат в смях – дали ги ентусиазира „кубецът“ на момиченцето или сравнението, във всеки случай последната дума беше нейна. Дебелака вече не преставаше с хвалбите, как иначе: колкото пъти споменеха името ми, толкова пъти имаше повод да си припомни страхотните приключения на острова на крокодилите... Не бих потвърдил на сто процента, че и моят ентусиазъм беше също толкова голям. Бях малък и глупав. Откъде можех да зная тогава, че на хората им харесва всичко, което носи екзотика и че на малцина им пука какво мислят онези, безсловесните? И как можех да предположа, че с името, именно с това име, ще е свързана най-голямата радост в живата ми?...

Но и най-голямата болка...

Бележка на преводача

Тези бележки приличат повече на лист с наблюдения върху мен отколкото на биография на автора. Сякаш си чета досието...

Със сигурност е трудно да си изградиш правилна представа за някого без да познаваш средата, в която е живял, хората, с които е контактувал, онези, които са имали най-силно влияние върху него.

Но, меко казано най-тягостно е да разбереш, за човека, до когото винаги си бил, че едно си четял в очите му, във всекидневното му поведение и друго разбираш от записките, направени по-късно. Едно е да кажеш уверено още на мига какво мислиш за случилото се наскоро и друго е да задържиш тези мисли у себе си, сякаш ги чакаш да узреят.

Още повече, че някои от отбелязаните факти не отговарят на истината или са погрешно интерпретирани.

Нямам други коментари.

Не съм сигурен дали ще продължа да превеждам...

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА,

***в която авторът оставя
впечатлението, че е женомразец,***

*осъжда строго донжуанството, което
все пак не му пречи да даде воля на
някои подозрителни пориви*

Детството и младостта останаха далеч назад, станах на шест, знам много, но и много не знам, направил съм добри неща, както и лоши – някои нарочно, други от глупост или от доброта.

Прескачайки много напред в събитията, точно днес искам да пиша за това, което предстои, защото именно там е началото на онова, което даде смисъл на съществуването ми.

За да го лиши в края на краищата от всякакъв смисъл...

... Всичко започна от клуба.

Значи, след няколко години, след множество платени навреме вноски, виждам и аз за първи път седалището на тази организация, която трябваше да изиграе важна роля в живота ми.

Отидох с Дебелака.

До този момент с всички формалности се занимаваше Госпожата: да ми плаща членския внос, да ми уреди оригинален нашийник или да ми осигури препоръки за...

Добре де, ще дешифрирам, въпреки че не ми е никак приятно да си припомням подобни неща...

Представете си един господин или една госпожа, възрастни хора, без антураж, които са прибегнали до единствената възможност да се спасят от самотата: взели са си приятел у дома, по-специално – една дакелка. И идва времето, когато природата започва да си иска своето. Бихте ли били в състояние да лишите приятеля си от това не, не право, а по-скоро от този дълг?

Тук се намесва клубът, който с препоръчителни писма ви изпраща временен приятел или нещо повече – размножител...

Придружаван от доктор Вартан, приятел на Дебелака, и аз съм звънял на много самотни врати, въоръжен с подобни документи...

Този път Госпожата отказа да стъпи повече в това „гнездо на оси“, както го наричаше тя, и ето ме, отидох с Дебелака.

- А, Енрике, седем години, собственик... мда...добре развит...мда... – каза някаква, която седеше на една маса, без дори да ме погледне.

- Дължен сте - рече друга – да участвате с кучето в изложбата-конкурс следващия месец.

- Дължен ли? – учуди се Дебелака.

- Да - измърмори коконата, докато си лъскаше ноктите. – Той е част от елита и не сте го показвали пред публика на нито един конкурс.

- Ами щом трябва... – съгласи се Дебелака.

Плати хубавичка такса и вероятно с това щеше да се приключи, ако не се беше намесила трета, върлина със недоразвити дробове и с орлови очи:

- Момент! Първо платете глоба и още парички за нови документи. И ако успеем до откриването на изложбата...

Питам се и не мога да си отговоря защо там, където са замесени институции, предназначени да се занимават с нас, всички бюра са заети само от жени! Да не би да имаме нещо общо?...

- Каква глоба, госпожо! Какви нови документи? – започна да заеква Дебелака, който губи самообладание пред всяко същество с пола, дори и да става дума за някой урод.

- Трябваше да дадете на кучето име, което да започва с “Е”, изсъска като змия върлината.

- Да, разбира се, - осъзна се Дебелака. – Не сме ли му дали?

- Как по-точно сте му го дали? Може би сте ходили малко на училище – “Henrique” на немски се пише с “Н”!

Дебелака се усмикна дискретно. Беше на своя територия:

- Виждате ли, Вие, госпожо....

- Госпожица - сопна се уродливата.

- Да, разбира се, извинете, госпожице: името е испанско, а на испански...

- Дори на мексикански - настоя невежата.

- Виждате ли, и мексиканците също говорят испански. Разбира се, има някои нюанси...

Върлината, с една глава по-висока от моя шишко, премери с ироничен поглед твърдоглавия посетител, тръшна се на един стол, без това да ѝ отнема особено от височината, и се обърна през рамо към една колежка, потънала в страниците на криминален роман:

- Докъде я докарахме, Стефа, всеки да ни дава акъл в нашия занаят! – А после към Дебелака – Господин собственико на куче! Или спазвайте нашия устав, или чао, клуб!...

Разполагах с една-единствена форма на протест, така че я изразходих докрай, под масата, директно върху обувките. Дори и не забеляза коравосърдечното същество.

Дебелака обаче никога не го бях виждал в такова състояние: беше придобил яркочервен цвят, все отваряше уста да каже нещо, но гърлото отказваше да образува членоразделна реч. Все пак накрая успя и това беше първият и последен път, когато го чух да изрежда титлите си:

- Госпожо... госпожице, аз съм професор-доктор-доцент. Езиковед. Филолог. Член на Академията на науките. Също и на Британската... Доктор хонорис кауза на осем университета... Знам четиринадесет езика, сред които и немски, и мекс... Искам да кажа испански... Аз не позволявам...

Великанката стана от стола, известно време го изучава, като че ли беше странен предмет, след това му се сопна:

- Що не научиш и китайски! Стефа, ще донесе вода за кафето! – и напусна помещението с гордо вдигната глава, оставяйки по пода мокри следи от обувки 44-ти номер.

Опитах се да накарам професора-доктор-доцент да разбере, че няма нищо лошо в това да си тръгне, нямаше никакъв смисъл да си мери силите с разни незадоволени същества, той обаче, напълно объркан, стоеше в средата на стаята и точно в мига, когато започна: „Виждате ли, Вие...” русата и дребна Стефа скочи като изхвърлена от пружина и се изтъпанчи пред него, мушкайки го в търбуха с гърди, които бяха в абсолютен дисонанс с липсващите такива у върлината.

- Господин професор, – заговори тя с изненадващо плътен глас. – Искан да кажа академик... не се сърдете на Женя... има проблеми... разсеяна е...ние ще оправим нещата.

Миньончето направи пауза, като през това време изучаваше реакцията на Дебелака. И трябва да призная, че Дебелака, след като първо изгуби ума и дума пред жените, когато дойде на себе си, Дебелака реагира като момче. А в този момент, така както русата си поклащаше гърдите – ту побутвайки корема му, ту отдалечавайки се, по същия начин дишаше и той – ту му секваше дъхът, ту пръхтеше като язовец, измъкнал се от примката.

Вероятно благодарение на резултатите от проучването си, русата престана да се поклаща, застана съвсем близко до корема на професора и каза с медено-престорен глас:

- Само едно въпросче, господин академик: филологията подходяща професия ли е за една жена?

Дебелака си пое дълбоко дъх:

- Ама... ама.. скъпа госпожо..., тя е създадена специално за жени! – издиша почти задавен Дебелака с три октави по-висок глас.

Дребосъчката опита да обхване пищната талия на професора и го завлече към свободния край на стаята:

- Гос'ин академик, имам момиченце... Дъщеря ми от две години се опитва да влезе да учи филология... Без успех... Вманиачена е, но и Вие знаете днес, без пари и връзки...

Последните думи на русата се изгубиха във въздишка и преляха в сълзи, но толкова фалшиви, че трябваше да си Дебелака, за да не схванеш това...

Блъснах го за да напусне помещението, което беше мъдър ход за сантиментален тип и женкар като моя стопанин.

Къде ти обаче, той изпъчи гърди колебливо, което подчерта още по-отчетливо размерите на шкембето му, и започна да пристъпва от единия на другия крак като младо петле.

- Знаете ли, красива и благородна госпожо, в последно време съм малко далече от университетския живот... – Направи пауза, дълга колкото системата

на Станиславски¹³. – Но, може би... Хм... Знам ли... Още имам приятели там. Напишете ми името на момичето!

Точно това искаше лицемерката.

Не мога да разбера хората, които си навличат грижи по собствено желание, подтикнати от някой маловажен външен фактор. Какво щеше да му струва на учения да се поклони учтиво, да каже: „Простете, не зависи от мен!“ и да се пръждоса?

Да, ама не! Стоеше, вперил поглед в огромните гърди на нещастната майка, сякаш се намираше пред райските двери, а устата му не спираше да бълва необмислени думи.

За първи път в живота си виждах разгонен двукрак...

...Изложбата се състоя месец по-късно.

Дебелака отдавна беше загубил (с моя помощ, разбира се!) листчето с името на вманиачената филоложка, вероятно клиентка на дискотеките, ако не и нещо по-лошо (досуц като майка си), образът на дребната блондинка се беше запечатал зле във все по-несигурната му памет (впрочем старият охладняваше бързо, ако не откъснеше пресния плод!), нещата, казано накратко, се бяха върнали към нормалния си ритъм, когато неочаквано един ден така се плесна по челото, че помислих, че ще му се напука кожата:

- Тинкуцо, - изрева той. – Щях да забравя: утре е онзи конкурс за кучета и аз платих таксата за участие на Енрике!

Госпожата се ококори:

- Но досега не си ми споменавал нищо! И освен това какво общо има Кучо с подобни глупости? Повече ли ще го обичаме, ако спечели някакъв си медал? Или по-малко, ако остане без такъв? Бъди разумен, Тико! Никакви конкурси, нали така, Енрике?

Това беше още едно доказателство, че телепатичната ми връзка с Госпожата бе много по-силна отколкото с Дебелака.

А той знаеше чия е последната дума вкъщи...

- Добре, добре, не настоявам. (Като че ли щеше да настоява...) Но може да отидем ей тъй, да види хора, а и хората да го видят...

Добре е казал, който е казал, че каквото сам си направиш, никой не може да ти го направи: Госпожата прие поканата с колебание.

...Беше изложба-конкурс като всички безсмислени масови събирания: нечувана олелия, претъпкано с народ, крясъци на деца и високоговорители, лай във всички октави и, разбира се, бъркотия, която може да постигнеш само, когато искаш да въведеш ред.

Дакелите трябваше да излязат на подиума последни: организаторите предполагаша, че сме или по-маловажни, или по-издържливи от овчарките и булдоците...

¹³ Константин Сергеевич Станиславски е руски актьор, режисьор, педагог и теоретик на театъра. Създава школа и направление, които представляват нов етап в развитието на сценичния реализъм. Съвременният театър е изграден върху теорията на Станиславски.

Всъщност малко ме вълнува: не участвах.

Но участваха събратята ми, а беше една жегата...

Тази подробност говореше ясно за некомпетентността на специалистите. Или за нечистите сделки, които се подготвяха: към края остават по-малко зрители, т.е. свидетели...

Под рехавата сянка на дърветата до кортовете за тенис, където щеше да се състои конкурсът, стояха кой прав, кой седнал на съгъваеми столове или направо върху земята множество хора, най-вече жени, държащи в ръце или на каишка едно друго множество от мои събратя. Отначало се слисах: дори не подозирах, че сме толкова много!

Суетяха се насам-натам, някои кротки, други по-шумни, някои уплашени, други сериозни, с опита от минали изложби, и не бих казал, че появата ми зарадва особено много последните: конкуренция!

Гледах ги през телената мрежа, която ни разделяше и чувствах как ми се свива сърцето: още от далече всички миришеха на кресла или меки килими, на голия под на затворено пространство, на тютюнев дим, на черен хайвер или на бедняшки борш. Ех, родени, за да покоряват диви простори, да проникват в страшния мрак на бърлогите и да се озовават лице в лице с лукави и жестоки лисутери, с язовци колкото силни, толкова и кръвожадни, да влачат със зъби мизерни и подли плъхове, като че ли са някакви парцали, мизерните и подли плъхове...

Тези мисли ме караха да избухна и не можах да се въздържа да не скоча с предните крака на оная мрежа и да им изикам възмутен:

- Не ви е срам, бълхари, цял живот да душите полите на брантиите, които са ви довели тук да ви мерят опашките и ушите, да ви пипат зъбите и топките! Не ви ли е срам да изменяте на призванието, да си продавате таланта за един смрадлив кокал, да станете разменна стока, украшения и играчки, роби и слуги такива! Заради вашата некадърност лисиците се множат като зайци! Въшльовци, вие правите за смях гордия дакелски род!

Сега си признавам, че малко пресилих нещата: в актива си имах само един лов, плюс онзи на пъдпъдъци с плачевен финал, но може би, казвам днес аз, с онзи вой осъждах и собственото си положение?...

Веднага ме репликира един шишко с около пет медала на шията, вероятно лидер на всички тези състезаващи се идиоти:

- Защо не викнеш и „Дакели от всички страни, съединявайте се!“?... Пак е на мода! По-добре вържи кучката и се омитай! - после се обърна към останалите. - Вижте го малкия, дошъл да ни дава акъл!

Очаквах всичко: спор по темата, реплика, да, остра, но логична! Но не и подобна обида, изпълнена с подигравки.

Не съм свикнал да оставям незабелязана хвърлената в краката ми ръкавица, затова забутах Дебелака с всичка сила, за да влезем на терена. Ученият се колебаеше, но усойницата, която държеше в полата си именно многонакичения, му помогна да излезе от дилемата:

- Влезте, господине, ще ни побърка с лаенето си! Иска компания, не виждате ли?...

Значи бях излаял!...

Ама какво ли разбират хората?

Оставах ми около две крачки до дебелия нахалник, предварително вкусвах удоволствието, с което щях да забия зъби в кирливото му шкембе, задоволството, с което щях да разпръсна по подиума медалите му, които със сигурност бяха купени, когато...

...Когато усетих как очите ми се извърщат, като привлечени от гигантски магнит, на който не можеш да се съпротивляваш.

Обърнати към нечий други очи...

Веднъж, по-отдавна, когато Госпожата я тръшна тежък грип, Дебелака реши да ѝ почете. Бях пале, не разбирах от писатели, смятах ги за дърдорковци с претенции. Цяла една сутрин ѝ чете „Пролетни води“. Тогавя заобичах Тургенев, подлецът беше реабилитирал в очите ми всички драскачи по света и ме беше посветил в читателската страст. Но някои изрази в неговите „Води...“ останаха непонятни за мен, например “първите трепети”...

Сега ги изживявах.

Стоеше в краката на едно момиче, без каишка.

И не виждах нищо друго освен очите ѝ.

Покриваха всичко!

В тях имаше такава нежност, такава невинност, че веднага се сетих за иконата с Девата и младенца в спалнята на Госпожата.

- Добре, добре и какво ни предлага твоя милост?...

Не можеше да има друг глас!

И друг път бях усещал трепет, когато видях за първи път пушката на Дебелака, когато към мен се забърза онзи побъркан мастиф (Господ забавя, но не забравя: линчуваха го други два побъркани бултериера!), но тези, точно тези бяха „първите“.

- Хайде де, какво предлага господин... Господин?...

Съвсем се слисах, възхищението взе сериозен превес над учтивостта. Устата ми беше пресъхнала като хралупа.

- Ерн... Енрике... - дори не подозирах, че съм способен да заеквам.

- Какво хубаво име! Изключително!... Знаеш ли, господин Енрике, щом те видях, си казах: който е красив трябва да има и красиво име! И не сбърках. А, да: аз съм Нанси!...

Беше толкова непринудена, толкова естествена! Нито следа от фасоните и глезотиите на днешните момичета.

Бях забравил за обидата, за нещастника в полата на брантията, дори и собствените си думи бях забравил. Стоях изпънат (вероятно по-точно казано е „коленичил“) пред нея и не можех да се наситя на гледката.

- Караш ме да се изчервя, господин Енрике! (Господи, какво блестящо хрумване на малката Санда да ми даде това име!) Защо ме гледаш така?

- Защото си красива - отвърнах. – Казвай ми Енрике, без “господин”.

Господи, каква прелест...

Неусетно откъм гърба ми се втурна арогантен тип, приблизително с моите размери, според цвета на козината беше истински мелез, и започна да я души отзад.

Причерня ми.

Но преди да скоча, Нанси го захапа със зъбките си и го метна няколко крачки встрани.

- Я виж ти каква моралистка! – изрева мелезът, отърсвайки глава и оставяйки в прахта няколко капки кръв. – Знаем ви ние вас!...

Ако Дебелака не ме държеше за каишката, щях да го разкъсам.

Госпожата ме посочи с глава:

- Струва ми се, че нашето момче си е загубило ума...

- Какво е загубил?...

Дебелака наблюдаваше великанката от клуба, която се приближаваше към нас в добро настроение:

- Аха - рече кикимората - и Henric е тук. Кой номер сте?

- Не участваме - отвърна студено Дебелака. – Зрители сме.

- Вие си знаете. Обаче таксата за участие не се възстановява!

Някой, един познат глас, извика “Женя” и в същия миг се появи дребната блондинка. Забеляза ни, т.е. забеляза учения.

Създаваше впечатлението, че се търкаля към нас:

- Господин професор! Господин академик!...

Скочи като че ли от два метра право на врата му и започна да го върти около собствената си ос:

- Успя! Идвам от срещата с комисията! Успя!... – и подскочи, да го целуне.

Дебелака опита да се предпази, погледна уплашен към Госпожата, втурна се встрани, спъна се в каишката и се просна с цялата си дължина, а след себе си повлече и блондинката. Тя дори не обърна внимание, че пада и го облиза няколко пъти по бузата:

- Как да ти се отблагодаря?... Как?... Скъпи мой...

Госпожата присви очи силно, познавах този неин поглед, не вещаеше нищо добро, завъртя се на пети и подхвърли през рамо „Знаете вие как да се отблагодарите!”, след което почти избяга през изхода.

Дебелака правеше отчаяни опити да се изправи, но не успяваше, русата почти го беше премазала:

- Стани, госпожо! Погледни какво ми направи!...

Русата се изправи трудно:

- От радост си изгубих ума! Как да Ви благодаря?...

Дебелака също се изправи, изпуквайки с всичките си стави:

- Какво ми причини, госпожо! Разтури ми семейството...

- Господин професор, цял живот ще Ви помним и аз, и дъщеря ми!...

- И аз ще ви помня... – изстена той. После каза с по-висок глас: - Обаче аз не съм уреждал работата! С никого не съм говорил, нито имах намерение да говоря! Хайде, остави ме вече намира, госпожо!

Русата зина. След това изведнъж се осъзна:

- Ама на никого не съм казала... - прошепна тя. – Разбирам, дискретност. Пълна тайна!... – и се отпрати на пръсти към масата, около която се събираше весело журито на конкурса.

Чак сега и Дебелака забеляза, че цялата комедия беше проследена с голям интерес от публиката.

Кайшката беше увита около крака му и щеше да ми откъсне главата, когато се втурна през вратата.

Но имах време да чуя Нанси да казва:

- Живея в съседния двор, Енрике. Разхождаме се в шест часа! Ще те чакам!...

Ходенето на Дебелака прерасна в тичане. Беше ми трудно да го следвам. На ъгъла извън стадиона се спря и седна на един противопожарен кран. Дишаше със свистене, започна да дудне. Подозирах какво си приказва, думите не се разбираха съвсем: „Какъв срам! Мили боже, да се замесваш с всякакви боклуци... Дърт курвар и идиот... Тинкуца, боже!...”

Ако за мен това бяха първи трепети, изглежда за него бяха последни.

Бих могъл и аз да науча нещо от неговата грешка.

А знаем ли как да си вадим поуки от собствените си грешки?...

Бележка на преводача

Тази глава можех да я пропусна.

Нямаше да е много коректно, но кой щеше да подозира за неиното съществуване?

Само че съм свикнал с абсолютната истина в науката, а това, което правя тук не е технически въпрос, не е машинен превод на някакъв текст от един език на друг: това е най-чистият научен акт. Нима други преди мен са превеждали от езика на някой друг представител на животинския свят?

Бих могъл да приведа още един аргумент, пак от научно естество: не пропуснах главата (с директни нападки към моята особа, надявам се сте забелязали!), за да стане ясно колко различни са ъглите, от които гледаме света и реалността ние и той. И колко необективно и непризнателно от наша, човешка, гледна точка може да бъде едно незнайно защо разглежено

създание, може би само, защото има интелигентен поглед и гладка, копринена козина.

А народната приказка „Храни куче...”

В същото време бих могъл да заявя, че и някои екземпляри от човешката раса не се намират на по-високо интелектуално стъпало, например съпругата ми, която след съвършено глупавата случка на стадиона, случка описана толкова невярно и тенденциозно от помияра Енрике, да го вземат кучкарите дано, не си намери друга работа освен да ме нарича „сексуален маниак” и „дърт пръч”, квалификации, които не подходат по никакъв начин на ранга ми, както и да ме заплашва цял месец с развод.

Не е тук мястото да говоря за нервите и сивото вещество, които изхабих, за да вкарам жена си в правия път.

Противно на поетия в началото на този труд ангажимент чувствам, че станах малко пристрастен, но признайте – на този свят има неща, които са способни да те извадят от кожата!

Ще продължа все пак и ще се помъча с все сила да остана, както ни приканва Поетът „към всичко хладен”¹⁴.

ПЕТА ГЛАВА,

***в която авторът напразно опитва да
се прави на моралист, после отдавайки
се на призиванието на***

¹⁴ Цитат от стихотворението “Глоса” на Еминеску.

*предшествениците си, завършва с
изваждането на две сачми от задника.*

Със сигурност мога да твърдя, че Дебелака не знае и създава впечатлението, че никога не е знаел, как да си избира познатите. Приятелите – да, тук няма грешка, но мисля, че ще ти струва прекалено скъпо да разпределиш по категории десетките посетители, които непрекъснато изпълват къщата му.

Най-многобройни са обикновените използвачи, някои с дребни интереси и не твърде виновни, които искат да ги огрее славата на учения, например, други – с неговото джиро да прикрият липсата си на оригинални идеи в появилите се на бял свят дисертации и публикации... И още едни – обикновени любители, които търсят безплатно ядене и пиене.

Защото трябва да отбележа: по-умела и по-гостоприемна домакиня от Госпожата няма! Нещастникът с корема дори не си дава сметка какво съкровище има в къщата си толкова много години!

Съседската доберманка, достопочтена възрастна кучка, достигнала вероятно последното си раждане, ми казваше, че всички днешни гуляи са гола вода, едно време какво било! Понякога докарвали музиканти с такси рано сутрин и ако на вратата някой по-завистлив съсед или някой с болен черен дроб започнел да негодува и той се връщал вкъщи към обяд, мъртво пиан. Сега, казваше тя, я карат по-кратко, преходен период е, хората отново затягат коланите, въпреки че, казваше тя, твоят стопанин не страда от лишения, него го хранят американците... С валута.

- Изобщо не мога да разбера, - казваше тя, - с веселбарския живот, който води, кога ги пише тия негови книги и статии!

Този въпрос ѝ го разясних аз, разбира се. Казах ѝ, че има две неща, които не можеш да откриеш у другите: на първо място – има талант, а на второ – когато останалите се прибират вкъщи, да спят и на сутринта пият зелен сок, той сяда на бюрото. А когато се опъне на дивана с вирнат корем, не чака да му се смели храната, а премисля идеите, които по-късно ще запише.

- Такъв е моят стопанин, - рекох на доберманката гордо. – Вярно, че е хаймана и глупак, и може би понякога ме изкарва от кожата, но каквото си го може, си го може.

- Мда, не забравяй - въздъхна доберманката, - че у нас е различно. Спокойствие. Бие я само веднъж месечно. Той е подофицер, началник снабдяване в склада за военни униформи на един полк, а тя е курва.

Тогавя не знаех много за занаята на подофицершата, така че понякога, когато Дебелака и неговите хора гуляеха, искрено завиждах за спокойствието на съседката си.

Но това, което най-много ме изважда извън релси, са безкрайните им политически дебати. Дори и госпожата, която се намесва в дърдоренето им

само, за да донесе поредния поднос със сандвичи и кафе, един ден не издържа и им викна ядосано:

- Какво ще стане, ако оставите на мира тия парламенти и президенти, та нали вие ги избрахте? Може и да са глупави, но и вие не сте по-умни. Защо дърдорите, а не работите? Голямо чудо като се възмущавате тук, кой ще ви чуе?

Мисля, че имаше кой.

С очите си видях „Н“ да пъха нещо в телефонния апарат докато Дебелака беше във вецето.

Тази вечер нямаше как да привлече вниманието му, гостът остана до късно, а на следващия ден веднага, щом се събудих, започнах да дърпам кабела на телефона, съборих слушалката, лаях докато прегракна, бутайки го с лапи.... Напразно! Задоволи се само да качи проклетото нещо на една полица, до която не можех да стигна, и да ме смъмри „бащински“:

- Моето момче, не че е нещо скъпо, но е много полезно. Така че гледай да си намериш други играчки...

Прав е: много е „полезно“!

Във всеки случай, когато преди две или три седмици стана на шейсет и всички вестници, телевизии и радия спрягаха името му, когато пощальонът едва смогваше с телеграмите, пристигащи от целия свят (и какви епитети: „гениален“, „талантлив“, „национална гордост“!) – за разлика от него аз знаех защо към всичко това не беше добавено нито едно официално отличие от онези, които се дават в изобилие, на когото и да е и на килограм...

А как коментира факта той! Съвсем накратко: „Да ме целунат по...“, но не разбрах къде точно, понеже Госпожата успя да го цапне през устата, преди да си е довършил мисълта:

- Вулгарен си, Тику! Дръж се прилично...

Не се оправям много в цялата тази каша, не мога да разбера далаверата на тия суетни у елита, това преследване на отличия и внимание... Нима официалният ми праждо Пирош щеше да е по-малко импотентен, ако имаше нашийник, обсипан с медали?

Но от механизма на успехите в тази област разбрах много неща: основното е да не правиш като Дебелака. Да не бързаш да говориш докато този, за когото става дума, е господар на положението, да слушаш повече отколкото казваш, да казваш по-малко отколкото мислиш и да мислиш дори още по-малко...

А ако на всяка цена искаш да говориш, поне го прави където и с когото трябва!...

Апропо за „Н“, онзи с телефона.

Идваше у нас поне два пъти седмично.

Весело момче, бъдеща надежда, в твърда опозиция срещу „всички ония простаки на власт“ – нещо, което не криеше в нашата.

Дебелака вече го имаше за „Неподкупен“ и „Принципен“, заради което го ухапах няколко пъти отзад, но как предупреждението да стигне до главата му през толкова слоеве мазнини!

Почти беше завършил филология (беше прекъснал следването, обясняваше той, заради падането на тоталитаризма), знаеше кого да осъди, но най-вече в тесен кръг, избягваше големите събирания и като всеки млад човек, жаден за знания, задаваше безкрайно много въпроси – повече тези, на които даваше отговори.

Считаха го за бъдещ лидер.

Но около две седмици преди юбилея на шишкото „Н“ изчезна. Не се появи нито на годишнината, нито след това.

И ето, завчера идва у нас Митко, един от приятелите на Дебелака, бивш състудент и настоящ колега:

- Разбра ли новината, Тику?

Дебелака изви въпросително вежди.

- „Н“ беше назначен за заместник по културата.

- Не може да бъде... – прошепна Дебелака. – Беше... беше неподкупен...

- Да, ама може. Мисля, че беше прекалено неподкупен.

Аз ликувах, докато двамата приятели се гледаха мълчаливо: хората може и да са измислили поговорката за очите и огледалото, но единствените, които могат да разчетат правилно това огледало сме ние.

Кучетата.

И аз бях разчел правилно. Но как да съобщя?...

Госпожа Тинкуца смяташе всичко това за глупости. И вероятно имаше право.

Що се отнасяше до мен – важните за мен събития щяха да се случат след рождения ден на Дебелака.

Как е протекло празненството не знам: бях унижен, оставен сам вкъщи, сигурно нямаше да се побера в ресторанта, където празнувах. Предполагам обаче, че всичко е минало нормално: прибраха се вкъщи рано сутринта. Всъщност „прибраха се“ означава, че се прибра само Госпожата, защото него го прибраха. Не знам кой го е подпирал до входа, вкъщи обаче го довлече тя.

Когато му пусна ръката, се свлече като парцал на килима в коридора, където го чаках. Отначало ме изплаши, успокои ме само погледът, с който напразно се опитваше да ме фиксира и най-вече обръщението към мен:

- Ер... нике... *sum* стар... и *ergo sum*... пи-ян...¹⁵

Никога не го бях виждал толкова натръскан, че да смеси латински с румънски. Изведнъж ми се стори толкова жалък, толкова безпомощен и тъжен, че се втурнах да събирам остатъците от салата по мустаците му.

- Не го целувай, Кучо – извика смеейки се Госпожата, – ще се напиеш и ти! Я, по-добре ела, да видиш какво ти е донесла Тинкуца!

¹⁵ От лат. сентенция на Рене Декарт *Cogito ergo sum* (Мисля, следователно съществувам).

Беше огромно парче от любимата ми торта. Вярно, нямаше аромата и вкуса на изпечените от нея, ресторантската гастрономия е или прекалено индивидуална, или лишена от каквато и да е специфика, но така или иначе го излапах не само, за да ѝ доставя удоволствие: на тръгване беше забравила да ми остави нещо за ядене...

И така, един петък, веднага след юбилея, Дебелака изгуби два часа по телефона: свикваше спешен съвет. Междувременно не се бяхме радвали на посетители, беше пестелив: волю-неволю възрастта, ресторантът, разноските...

Ако трябваше аз да направя списъка, не мисля, че щях да се справя по-добре: присъстваха всички, за които бих се сетил и аз.

Наля им, каза си наздраве с тях и веднага поиска позволение да се оттегли за пет минути.

Всички останахме шокирани: никога не се отлепяше от старото си кресло.

- Братя, - рече господин Митко след като Дебелака изчезна зад вратата, - не ви ли се струва, че годинките са започнали да си казват думата?

Бяха весели момчета, доставяше ми особено удоволствие да бъда в тяхната компания, въпреки че повечето пъти чисто и просто бивах екстрадиран в кухнята, понеже съм се намесвал в разговора. (Според тях: защото се опитвах да ги спра, когато го удареха през просото!)

Освен учения имаше още един филолог, господин Митко, останалите се занимаваха със сериозни неща: двама лекари, един инженер, един архитект и един пианист, който ме побъркваше с опитите си да ме убеди да пеem в дует. (Веднъж успя, бях малък, а един от модернистичните му акорди ми напомни гласа на мама, което ме накара да вия!) Не би ми струвало нищо да му направя кефа, и аз имам нелош глас – кадифен и драматичен баритон, но в първа октава има една нота, мисля, че е „ла“, която влиза в резонанс с тъпънчетата ми и ми създава ужасно главоболие...

- Бас ловя, че ни е приготвил изненада: ще се върне с бутилка “White Horse” – въодушеви се доктор Мищу.

- По дяволите - каза другият доктор, господин Шеф – много симпатичен тип, но голям любител на тъпите вицове. – Отишъл е да си сложи свещичка... Залагам сто срещу...

Не успя да обяви залога си: вратата се удари силно о стената и в стаята нахлу един... Тартарен¹⁶, от плът и кръв, точно както го бях видял на корицата на една книга в неговата библиотека.

Беше екипиран от глава до пети в мръсно зелено, с перо от каня по тиролски и с полуавтомат „Германика“, препасан в колана.

Не бих могъл да опиша ефекта, предизвикан у присъстващите, защото... Защото ми е трудно да си спомня какво се случи с мен. Че изведнъж усетих сладка и силна слабост в стомаха, си спомням, че ме удари в носа като юмрук на

¹⁶ Тартарен е главният герой в трилогията на Алфонс Доде “Невероятните приключения на Тартарен Тарасконски”

Тайсън един странен и възбуждащ мирис (скоро щях да разбера, че това е мирисът на лова!), също си спомням. Но след това...

Като в мъгла виждам как офейквам към кухнята, усещам, че полагам свръх... хм... свръхчовешки усилия да не полудея от незнайно щастие, после виждам как мракът се спуска над мен...

Непрогледен мрак.

Във всеки случай сутринта не се събудих в леглото при Дебелака, а под масата в кухнята.

Разбуди ме писъкът на Госпожата:

- Тук ли си спал, Кучо? Какво си направил на момчето, животно! Ох, всички ви ще побърка проклетият лов!...

Откъде можеше да знае тя, една жена, че към трите скъпи за мен имена: нейното, на Санда и Нанси, щях да добавя още едно – Лов! И че понякога ще се разделяме за два-три дни, и че новият път, по който трябваше да тръгна, щеше да е изпълнен с романтика, но и с опасности...

За място на срещата беше определен именно ловният терен. Дебелака беше дошъл с колата на господин Митко, всички участници се бяха появили навреме и очакваха обещаната от моя Тартарен изненада.

Изненадата дишаше учестено, тръпнеше от нетърпение на дъното на кожена торба с равно, подсилено от дебел картон дъно и едва чакаше да види светлината на деня, за да опита за първи път онези силни, несравними усещания, за които специално го е създала природата. (До голяма степен и човекът, поне така се хвалят те!)

Изненадата бях аз.

По особен начин държах на господин Роберт, инженера, спокойно и изискано старче, който се обръщаше към мен единствено с „млади господин Енрике“, и се почувствах особено обиден, когато го видях да плясва с ръце и го чух да казва:

- Браво, Тику! Да не искаш да ни развалиш лова? Защо си довел помяра?...

- Той е друга ария – озъби се пианистът.

- Кой ти идва с дакел на лов за пъдпъдъци? – учуди се и господин Щеф. – Все едно да идеш до тоалетна с гласпапир!... – и щастлив, че е проявил остроумие, започна да се смее силно.

- Я, престанете! – извика Дебелака. – Който е роден да бъде ловец, е ловец навсякъде!

- Няма проблем, - рече помирително господин Митко. – Ще го пуснем по фланга: ако пречи, ще пречи на него!

Докато се екипира и „пусне в ход няколко малки ракийки за начало“, успях, както бях ядосан, да се запозная с другите двама колеги: сетера Октав на пианиста и курцхаарката Джилда – той младок, с жълто около устата, тя уважавана възрастна, с близо седем сезона зад гърба си и цял куп ловджийски спомени.

- Няма защо да се цупиш, - каза Джилда, - господата имат право: този лов не е за теб, а за нас – за птичарите. За теб са лисиците и мишките, с малко късмет и бурсуците... После, след кратка пауза, ми каза: върви на пет-десет крачки пред стопанина си, знам, че ще ти е трудно, но се опитай да си държиш носа нагоре: като надушиш птицата, накарай я да литне, но не тичай след нея, по-нататък ловецът има грижата. Ти ще му я донесеш, когато я свали...

Първото нещо, което направих, когато ни подредиха на предната линия, бе една дълга обиколка около Дебелака, за да се убедя, че не го грози никаква опасност. Това го направих по инстинкт, почти несъзнателно. Чувствах се изключителен, бях забравил за нанесената обида, имах усещането, че се връщам назад във времето към онези златни години на моите предци, волни и независими ловци. Когато дойде моят ред на разузнаване, неволно минах пред господин Роберт, инженера, който за малко да ме улучи с един ботуш, запратен със сила към мен:

- Тику, - провикна се той, - или си укроти псето, или не му гарантирам живота! (Вече не го познавах!)

Измъкнах се успешно, но щеше да ми плати за безразсъдните си думи: когато накрая започнаха да пият, откъснах главите на всички пъдпъдъци, които беше ударил...

- Хей, кренвирш! – извика ми от центъра на предната линия Джилда. – Забрави ли какво те учих?...

Не беше строго необходимо да ме обижда, така или иначе не възнамерявах да стъпя отново в територията на инженера: при втори опит да ме удари, щеше да стане чудовищен скандал!

Реших да вървя пред Дебелака.

Първият изстрел дойде от центъра. Беше архитектът, стопанинът на Джилда. Видях във въздуха нещо като парцал да се премията към земята. Любопитството се оказа по-силно от желанието да следвам наставленията на опитните: втурнах се като луд към предмета, макар че разсъдъкът ми крещеше със все сила: „Спри се, бе, идиот! Тъп ли си?“

Джилда стоеше с птичка в устата и ме гледеше възможно най-сърдито.

- Какво е това? – попитах я.

- Пъдпъдък – отговори ми тя през зъби. – Слушай, малко говедо, ако не си ме разбрал, ще ти повтора още веднъж: стой си на твоето място, иначе само козината ти ще се върне вкъщи! Марш от тук, дявол да те вземе!

Вероятно не бях подходил правилно. Но чак такава заяждане!...

Върнах се огорчен и унижен пред Дебелака.

Господин Роберт продължаваше да нарежда вместо да гледа хоризонта, очите му постоянно ме следяха и поне три пъдпъдъка му се изплъзнаха под носа невредими, което го вбеси още повече.

Октав, сетерът на пианиста, крачеше равнодушно след стопанина си, единствената му грижа беше да избягва токовете на ботушите пред себе си, пъдпъдъците не го интригуваха.

Вървях напред пред Дебелака, който вече не си губеше времето да ми вика: „Браво, малкия, браво!“ сякаш си имаше работа със сукалче, което свиква с биберона.

Честно казано ходенето с вирнат нос нагоре не беше за мен, спъвах се във всички пънове. Душенето на въздуха също не ми харесваше: миришеше на курешки, толкова сладникаво-отблъскваща воня, че ми се повдигаше.

Бях готов да се призная за победен, да заема мястото си след стопанина, където да си пазя зъбите и да се потопя в размисли. Но точно в този следващ миг нещо избухна под носа ми, стори ми се, че изригва малък вулкан. Последва свистене като от сигнална ракета и отвъд буренаците, през които се провирах с мъка, бързо и непохватно излетя един пъдпъдък.

Инстинктът отново ми изигра лоша шега: втурнах се след него.

Тъкмо прескачах един храсталак татули, когато усетих удар отзад, после грохота на един изстрел и веднага след него парене на мястото на удара.

Скокът ми се прекъсна от само себе си, пак от само себе си от гърлото ми се изтръгна скимтене, според мен като по чудо, и чух отчаяния вой на Дебелака:

- Не, Енрике, не! Само това не, милият ми!... Нееее!...

Във вика му имаше толкова молби и обич, че се почувствах колкото ударен, толкова и щастлив. Дори можех да заплача от умиление. Но малко ми смъдеше...

На върха на муцуната имах две капки кръв.

Виждах тази моя течност за първи път.

Подозирах, че е важна част от тялото ми, във всеки случай мама винаги ме предупреждаваше да не се заяждам и да не се хвърлям в бой като глупак, но ако все пак се случи нещо, което да не мога да го избегна, да оближа раните си веднага с колкото се може повече слюнка.

Съвет, който последвах, докато Дебелака успее да се спъне и да падне няколко пъти, преди да стигне до мен.

Взе ме в ръце. Очите му бяха зачервени, а гласът му сякаш идваше от ревербератор:

- Енрике, момчето ми... Ухапи ме, искаш ли? Хайде, ухапи ме... Прости ми...

Струваше си да си заложа главата, за да чуя подобни обяснения в любов!

Всички ме огледаха от върха на опашката до края на носа:

Господин Роберт откри двете сачми:

- Ето ги: от дребните са!...

Мястото смъдеше хубавичко.

- Трябва да си ми благодарен – рече господин Щеф. – Ако те бях оставил с твоите патрони за зайци, щеше да откриеш сезона с един дакел!

- Можеше да го удари и с дребните, ако се целеше по-добре! – отбеляза любителят на евтини вицове.

Не знаех, че са такива грубияни.

Ясно е, че ловът връща и хората към онова състояние на глутница, примитивна комуна, с диви навици, където състраданието и обичта към ближния са понятия, които ще се появят след хиляди години.

Дебелака, единственият представител на човешкия прогрес сред това стадо питекантропи, дойде най-после на себе си:

- Мисля, че пропускът ми трябва да се отпразнува. Хайде към колите!...

Вече нищо не можеше да им развали кефа. След около час, когато подновиха глупавото си забавление, всичките мъртвопияни, аз отидох под една кола „да си ближа раните“.

Чувствах се мъж.

Не ми харесваше само мястото на бъдещите белези. Ще трябва да си вдигам опашката, за да се хваля с тях!

Вместо това можех да посоча къде се е целил Дебелака...

Октав се оказа не само меланхолик, но и голям смръдльо:

- По никакъв начин не ме влече този идиотски лов. Мисля, че прадедите ми са били тревопасни...

Докато го подминаваше, за да продължи да си гледа лова, Джилда му рече през зъби:

- Прадедите ти са били някакви дегенерати! Правиш за смях птичарския род, тъпако!...

И тръгна горда, каквато си беше, за съжаление обаче с около метър по-висока от нужното, за да я предизвикам на бой...

Бележка на преводача

Всичко се случи точно така, както разказва авторът на тези мемоари. Възможно е да има разни подробности, нюанси, които ми се губят: мина толкова време, а нямам навика да записвам всички глупости в дневник.

Смятам само, че е преувеличил в моментите, където се говори за пиянство. На лов винаги сме едни и същи, имаме постоянна дружинка, познаваме се откакто свят светува и не помня дори и един път някой от нас да е прекрачил мярката.

Обаче разбирам Енрике: всички знаят за неприязънта на кучетата, най-вече на дакелите, към алкохола. Достатъчна е една единствена капка, за да се развикат после здравата: „Пияница! Напил се е като кютук!“

За щастие, няма какво повече да коментирам в тази глава.

Радва ме фактът, че има достатъчно чувство за хумор (благодарение на мен!), за да коментира с ирония нещастната

*случка с двете сачми, въпреки че съм почти сигурен, че не бяха
мои.*

Но мина толкова време...